

De Regentes kiest voor ledlicht

Theater De Regentes is een uit 1920 daterend gebouw in de Haagse Weimarstraat, dat ooit een van de grootste zwem- en badinrichtingen van Europa was. Menig Hagenaar heeft in dit bad zijn zwemdiploma behaald, maar in 1995 werd het definitief voor die badfunctie afgekeurd. Een jaar later vond er de eerste theatervoorstelling plaats en anno 2011 is het markante gebouw permanent in gebruik als theater en concertzaal. Op theatertechisch gebied zou dit jaar wel eens de boeken in kunnen gaan als het begin van een 'pionierstijd', aldus hoofd techniek Ron van Dijk. In het streven naar een duurzamer theater is een groot deel van de op halogeen gebaseerde theaterverlichting vervangen door ledarmaturen. Het beoogde resultaat is een forse besparing op het energieverbruik. 'Een factor tien is zo gehaald', zegt Van Dijk. Over zijn keuze om juist de podiumverlichting aan te pakken en niet eerst de kantoren of de ruimtes backstage, zegt hij met een knipoog: 'Ik begin graag bovenaan.' In feite is de rest van het pand al grotendeels voorzien van spaarlampen, wat de overgang naar ledlicht minder interessant maakt. 'Die overgang maken we wel als het materiaal stuk gaat, maar niet op voorhand.'

Om zes uur op

De Regentes is aangesloten bij de Duurzaamheidskring Haagse Theaters, waarin zestien theaters uit het Haagse verenigd zijn. Ook de gemeente neemt deel in dit initiatief en zo hoorde Van Dijk over een op handen zijnde subsidieregeling van de gemeente voor projecten zoals bij de Regentes. 'Ik probeer steeds op de hoogte te blijven van de ontwik-

kelingen en wist al welke armaturen ik wilde, ik had al het voorwerk al gedaan. Op de dag dat de regeling in ging, ben ik om zes uur opgestaan want de aanvragen zouden behandeld worden op volgorde van binnenkomst. Ik ben vast een van de eerste aanvragers geweest!' De aanvraag werd toegekend en zo kon de Regentes een groot deel van het theater-

'Een factor tien is zo gehaald'

licht invullen met ledarmaturen. In de programmering van de Regentes vormt muziek de hoofdmoot, vooral wereldmuziek maar ook wel andere genres. Daarnaast wordt dans en muziektheater geprogrammeerd en zijn er de nodige verhuringen. Zeventig procent van alle producties wordt belicht door

de technici van het theater. Er wordt gewerkt met een vast lichtplan. Deze factoren maken de Regentes bij uitstek geschikt voor een dergelijk project. Van Dijk: 'Het is voor ons makkelijker dan voor een schouwburg waar de producties veel eigen materiaal meebrengen.' Bovendien, als een gastbelichter er op staat hoeft het ledlicht nog niet gebruikt te worden. 'Op dit moment hangt alles dubbel. We gebruiken zelf zoveel mogelijk ledlicht, maar conventioneel kan nog wel. Tot iedereen mee is. We willen de bespelers wel meegeven dat het ons licht is en onze energierekening. Als theater heb je daar een opvoedende rol in. Bespelers en ontwerpers willen we aansporen om mee te gaan in de vernieuwing.'

Geen Chinees spotje

Zijlicht, toplicht en horizonverlichting

Hoofd techniek Ton van Dijk en belichter Michelle Westerdijk.

Belichting van Poëzie op pootjes in De Regentes. | ©HENRIETTE GUEST |

zijn nu vervangen door ledarmaturen. Voor de horizon is gekozen voor de ETC Selador Vivid, een armatuur met kleurmenging op basis van zeven kleuren leds. Van Dijk vindt het belangrijk om voor een dergelijke 'serieuze' spot te kiezen. 'Om theater te maken heb je dat nu eenmaal nodig. Je kunt geen Chinees spotje van honderd euro gebruiken, dat geeft geen licht en ziet er niet uit.' De veelgehoorde kritiek op de kleurtemperatuur en kwaliteit van ledlicht is naar zijn idee achterhaald door armaturen zoals deze. De aparte witte en amberkleurige leds maken het verschil ten opzichte van armaturen die mengen met enkel rood, groen en blauw. Ook is het licht uit deze armaturen 'flicker free' op camera, noodzakelijk wanneer een productie wordt opgenomen voor bijvoorbeeld lokale televisie. Voor zijlicht is de keuze gevallen op de ETC Selador Paletta. Deze spot heeft een wat lagere

lichtopbrengst, maar de kleurenleds in dit armatuur maken het geschikter voor het mengen van warme kleuren. De technische ontwikkelingen op dit gebied gaan razendsnel, merkt ook belichter Michelle Westerdijk. In november 2010 bezocht ze in de Rotterdamse Schouwburg het Duurzaamheid On Stage-experiment waarbij dansstukken afwisselend conventioneel en duurzaam werden belicht. Het ledlicht kwam die avond als erg flets op haar over. 'Maar met dit soort spots zijn we nu al veel verder dan dat. En wat er vandaag niet is, kan er morgen al zijn.'

Niet bang voor vernieuwing

De Chauvet Q-Spot 260-LED is gekozen voor toplicht. Dit is een moving head met witte leds. Het maken van kleur gebeurt dus niet door het additief mengen van verschillende ledbronnen, maar met een kleurenwiel. Bijkomend voordeel van de bewegende spots is dat er minder gesteld hoeft te worden. Dit geldt overigens ook voor het zijlicht, waar voorheen telkens drie armaturen werden gebruikt voor drie verschillende kleuren. Alle belichters van de Regentes hebben een eigen showfile voor de licht-

computer met de nodige presets voor kleuren, posities en groepen. Het belichten van een productie is sneller en efficiënter geworden. Van Dijk: 'Je zet de computer aan en je kunt draaien. Er worden hier bij verhuringen wel eens zeven kleuren horizonlicht gevraagd. Vroeger ging dat niet, nu kunnen ze kiezen uit 2,3 miljoen kleuren.' Ook front- en tegenlicht zullen in de toekomst worden vervangen. Een volwaardige opvolger voor de 1 kW PC-armaturen heeft de Regentes recentelijk gevonden in de PL3 van Philips Selecon. Met steun van het Klimaatfonds en Fonds 1818 hoopt de Regentes dit armatuur in de nabije toekomst aan te schaffen. Een alternatief voor de 2 kW fresnells en het huidige zaallicht wordt nog voor het einde van het jaar op de markt verwacht. Van Dijk kijkt uit naar het moment waarop hij zijn 3 x 125 Ampère dimmerrack ongebruikt kan laten en er zelden nog iets uit de filterkast zal worden gebruikt. 'Natuurlijk, er moet ook nog een omslag worden gemaakt door ontwerpers en gebruikers. Maar over vijf tot tien jaar ziet deze wereld er heel anders uit. Je moet vooral niet bang zijn voor vernieuwing.' ◀

Beoogde stroombesparing met ledlicht

	Voorheen	Nieuwe Situatie
Toplicht	24.000 Watt	480 Watt
Zijlicht	8.000 Watt	1.000 Watt
Horizon	10.000 Watt	1.250 Watt

(bron: TD De Regentes)